

Panu Meriperinteitä

OULU on aina ollut merikapunki, voisipa sanoa, että se on ollut sitä jo ennen syntymäänsä. Ja on tänäkin päivänä. Myös laivanvarustajakapunki Oulu on ollut ainakin 350 vuotta, vaikka ei olekaan siinä ammatissa enää entisenä veroinen. Laivanrakennuskapunki Oulomme sen sijaan ei ole, mahtoi olla Sokeri-Jussi se viimeinen . . . !

OULUN Laivapäällystöyhdistys r.y. viettää tätä syksyä 100-vuotisen olemassaolonsa muistoksi ja sen kunniaksi on kaupunginkirjaston pääraهنuksessa vielä kuun loppuun merenkulun näyttely, jonka yli kuusituhatta oululaista on kuitannut ja varmasti 10 000 havainnut. Siellä on tähtipallosta, oktantista, sekstantista ja kronometrissä hyrräkompassiin, navigaattoriin ja tutkaan saakka, moni näistä meille maakravuille enemmän tai vähemmän vain nimeltä tuttu.

JOS ette kerro kenellekään, niin tunnustan, että nyt vasta luin omin silmin, että kronometri ei ole mikä hyvänsä taskunauris, vaan erittäin tarkkakäyntinen kello . . . Tavallisessa käytössä sana pitäisi varustaa sitaateilla.

MUUTAMISSA vitriineissä on purjelaivoissa käytettyjä esineitä, joita kai osaksi myös

valmistettiin matkojen aikana, toisessa vitriinissä pitkillä matkoilla näpräiltyjä puhdetöitä, tarpeellisia jos vähemminkin tärkeitä, mm. pari pullolaivaa. Lie joku pienoismalleistaikin, joita on kaljaasista parkkiin, mm. kuuluisat Helios, Kotka ja Vänskap, syntynyt merellä.

PURJELAIVOISSA ei kyllä yleensä ollut vapaa-ajan ongelmia. Kun maakrapu ihmettelee, mitä ne siellä kaiken aikaa tekevät, niin merimies sanoo suomeksi, että ennen koiralta k . . i loppuu kuin laivalta työt.

PALJON on myös kuvia, kuuluisista "Hooveista" alkaen, joista se Rauta-HW:tä harvemmin mainittu, **Henrik Wilhelm Snellman Iisakinpoika** siirtyi satamakapteeniksi 56-vuotiaana ja erosi 88-vuotiaana. Eläkkeellä hän ehti "seilata" viisi vuotta. Oulun merikoulun — Navigationsskolan i Uleåborg — antamista todistuksista on

pari näytettä. Vuonna 1895 sai Oulusta todistuksen perämiehen tutkinnosta **Gustaf Adolf Eriksson**, sittemmin suorastaan legendaarinen oolantilainen laivanvarustaja. Todistuksen äänimäärä on 69, mikä näytti koostuvan enimmäkseen yhdeksiköistä.

PIENOISMALLIEN lisäksi, mukana mm. nyky-Oulun laivoista esim. Urho, Tuira, Varjakka ja Koiteli, on hieno valikoima laivatauluja, fregatteja, parkkeja ja prikejä. Kun kerrankin satuin silmikkäin elävän merikapteenin kanssa, oikein kaphornilaisen purjelaivamierimiehen kanssa, hoksasin vihdoinkin pyytää pönttämään kovaan päähäni eri purjelaivatyyppit.

KALLE — niin, tietysti hän oli Kalle! — piirsi ja opetti havainnollisesti. Kaikki alkaa laivasta, ship, joka on yhtä kuin fregatti, kolme mastoa ja kaikissa raakapurjeet. Kun takamastossa vaihdettiin raaka-

purjeet kahvelipurjeisiin, päästiin kuulemma kahta miestä vähemmällä. Se oli siten barque = parkki. Jos fregatissa tai parkissa oli enemmän kuin kolme mastoa, niin puhuttiin sitten esim. nelimastoparkista tai -fregatista.

KUN sitten myös parkin keskimastossa muutettiin raakapurjeet kahvelipurjeiksi, syntyi toppsailschooner, kuunarilaiwa, kuunariparkki. Kun kaikkiin kolmeen mastoon muutettiin kahvelipurjeet, ruvettiin laivaa kutsumaan pelkäksi schooneriksi, kuunariksi.

KAKSIMASTOINEN, jonka molemmissa mastoissa oli raakapurjeet, oli priki; kaksimastoinen, jonka perimmäisessä mastossa oli kahvelipurje, oli kuunaripriki, brikanttiini, ja kaksimastoinen kahvelipurjelaiwa oli kaljaasi. Jäljellä ei taida enää olla muuta kuin jaala, yksimastoinen kahvelipurjelaiwa, joita nyt ainakin niitä yhä vielä on seilaamassa.

Kliivareista en ole puhunut mitään, mutta nehan kuuluvat joka laivaan, yksi tai useampia, eivät vain ole mitään tunnusmerkkejä.

JA sitten vain purjeet ylös hiivatkaa ja merelle nyt seilataa!